

6.11.20

Psykiatrisen vankisairaalan vastaavan ylilääkärin asiantuntijalausunto koskien HE 165/2020 vp, hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vankeuslain ja tutkintavankeuslain tupakointia koskevien säännösten muuttamisesta

Kiitän mahdollisuudesta antaa asiassa lausunto. Yhdyn joka suhteessa niihin näkökohtiin, jotka on esitetty vankiterveydenhuollon yksikön asiantuntijalausunnossa, allekirjoittajana yksikön johtaja Jussi Korkeamäki 20.10.20.

Totean lisäksi, että tupakoinnin täyskiellon toteutuessa Vankiterveydenhuollon yksikkö voi yhdessä Rikosseuraamuslaitoksen kanssa laatia ohjeistuksen vankiloihin soveltuvista nikotiinikorvaushoitotuotteista, mutta tupakasta vieroitukseen tarkoitettujen reseptilääkkeiden käytöstä joutuvat yksilökohtaisesti päättämään vankiloiden poliklinikoilla tai vankiterveydenhuollon sairaaloissa työskentelevät lääkärit. Kyseiset lääkkeet kuten varenikliini ja nortriptyliini saattavat eritoten psyykkisesti labiileilla henkilöillä aiheuttaa vakaviakin haittavaikutuksia, ja mm. niiden yhteensopivuus asianomaisen mahdollisten muiden lääkitysten ja terveydentilan kanssa on varmistettava ja sivuvaikutuksia seurattava. Tämä tulee entisestäänkin kuormittamaan vankiterveydenhuollon parissa työskenteleviä lääkäreitä tilanteessa, jossa työvoiman saatavuus ei kaikkialla maassa ole hyvä.

Tämän johdosta riittävä ja monipuolinen nikotiinikorvaushoidon saatavuus on varmistettava, ja tämän korvaushoidon yhdistämisen psykososiaaliseen tukeen vankiloissa tulee olla ensisijainen vaihtoehto.

Lisäksi saattaa olla tarpeen kiinnittää huomiota siihen, että vankiloiden valvontahenkilökunta kuormittuneen lain mahdollisen voimaan tulon yhteydessä huomattavasti kahdesta eri syystä: 1) on syytä olettaa, että eräät vangit pyrkivät etukäteen varastoimaan savukkeita, tupakointivälineitä ja irtotupakasta itse valmistettua nuuskaa kaikkiin mahdollisiin kätköpaikkoihin, mitä vankiloissa on; ja 2) koska nikotiinia hitaasti elimistöön luovuttavat korvausvalmisteet eivät läheskään aina tarjoa tupakkariippuvaiselle henkilölle samaa helpotusta ja mielihyvää kuin tupakointi, tulee ärtyneiden ja mahdollisesti henkilökuntaan vihamielisesti suhtautuvien vankien määrä ainakin tilapäisesti kasvamaan.

Hannu Lauerma

psykiatrian ja oikeuspsykiatrian erikoislääkäri, lääket. tri, psykiatrian dosentti, psykoterapeutti

Psykiatrisen vankisairaalan vastaava ylilääkäri